

Stefan Biskupski

Kodeks Prawa Kanonicznego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 8/2, 113-128

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KODEKS PRAWA KANONICZNEGO

*Art. I. De requisitis in subiecto
sacrae ordinationis*

Can. 973. — § 1. Prima tonsura et ordines illis tantum conferendi sunt, qui propositum habeant ascendendi ad presbyteratum et quos merito conicere liceat aliquando dignos futuros esse presbyteros.

§ 2. Ordinatus tamen qui superiores ordines recipere recuset, nec potest ab Episcopo ad eos recipiendos cogi, nec prohiberi a receptorum ordinum exercitio, nisi impedimento canonico detineatur aliave gravis, iudicio Episcopi, obsit causa.

§ 3. Episcopus sacros ordines nemini conferat quin ex positivis argumentis moraliter certus sit de eius canonica idoneitate; secus non solum gravissime peccat, sed etiam periculo sese committit alienis communicandi peccatis.

Can. 974. — § 1. Ut quis licite ordinari possit, requiruntur.

1°. Recepta sacra confirmatio;

*Art. I. — O wymaganiach
od podmiotu święceń*

Kan. 973. — § 1. Pierwsza tonsura i święcenia tym tylko mogą być udzielane, którzy mają postanowienie przyjęcia prezbiteratu i o których wolno słusznie wnioskować, że będą kiedyś godnymi kapłanami.

§ 2. Kandydata po święceniach, który odmawia przyjęcia wyższych święceń, biskup nie może ani zmuszać do ich przyjęcia, ani zabronić mu wykonywania przyjętych święceń, chyba że istnieje kanoniczna przeszkoda lub inna zdaniem ordynariusza ważna przyczyna.

§ 3. Biskup nie może udzielać nikomu święceń, jeżeli nie jest moralnie pewny, na podstawie pozytywnych danych, o kanonicznej zdatości kandydata; w przeciwnym razie nie tylko grzeszy bardzo ciężko, lecz nadto naraża siebie na niebezpieczeństwo uczestniczenia w cudzych grzechach.

Kan. 974. — § 1. Żeby ktoś mógł być godziwie święcony, wymaga się:

1°. Przyjęcia bierzmowania;

2°. Mores ordini recipiendo congruentes;

3°. Aetas canonica;

4°. Debita scientia;

5°. Ordinum inferiorum susceptio;

6°. Interstitiorum observatio;

7°. Titulus canonicus, si agatur de ordinibus maioribus.

§ 2. Quod pertinet ad consecrationem episcopalem, servetur prae-scriptum can. 331.

Can. 975. — Subdiaconatus ne conferatur ante annum vicesimum primum completum; diaconatus ante vicesimum secundum; presbyteratus ante vicesimum quartum completum.

Can. 976. — § 1. Nemo sive saecularis sive religiosus ad primam tonsuram promoveatur ante inceptum cursum theologicum.

§ 2. Firmo praescripto can 975, subdiaconatus ne conferatur, nisi exeunte tertio cursus theologici anno; diaconatus, nisi incepto quarto anno; presbyteratus, nisi post mediétatem eiusdem quarti anni.

§ 3. Cursus theologicus peractus esse debet non privatim, sed in scholis ad id institutis secundum studiorum rationem can. 1365 determinatam.

Can. 977. — Ordines gradatim conferendi sunt ita ut ordinationes per saltum omnino prohibeantur.

2°. Obyczajów odpowiadających przyjmowanym święceniom;

3°. Wieków kanonicznego;

4°. Należytej wiedzy;

5°. Przyjęcia niższych święceń;

6°. Zachowania przerw;

7°. Gdyby chodziło o wyższe święcenia, tytułu kanonicznego.

§ 2. W sprawie konsekracji biskupiej, należy zachować przepis kan. 331.

Kan. 975. — Nie wolno udzielać subdiaconatu przed ukończeniem lat dwudziestu jeden; diaconatu — przed ukończeniem lat dwudziestu dwu; kapłaństwa — przed ukończeniem dwudziestu czterech.

Kan. 976. — § 1. Nikogo świeckiego ani zakonnika, nie należy dopuszczać do pierwszej tonsury przed rozpoczęciem kursu teologicznego.

§ 2. Nie naruszając kan. 975, nie powinno się udzielać subdiaconatu przed rozpoczęciem trzeciego roku kursu teologicznego; diaconatu — przed rozpoczęciem czwartego roku; presbyteratu — przed połową tegoż roku czwartego.

§ 3. Kurs teologiczny musi być przerobiony nie prywatnie, lecz w szkołach założonych w tym celu, według programu określonego w kan. 1365.

Kan. 977. — Święceń należy udzielać stopniowo, tak że święcenia z pominięciem stopnia pośredniego są zabronione bezwzględnie.

Can. 978. — § 1. In ordinationibus servantur temporum interstitia quibus promoti in receptis ordinibus, secundum Episcopi praescriptum, sese exercent.

§ 2. Interstitia primam tonsuram inter et ostiariatum vel inter singulos ordines minores prudenti Episcopi iudicio committuntur; acolythus vero ad subdiaconatum, subdiaconus ad diaconatum, diaconus ad presbyteratum ne antea promoveantur, quam acolythus unum saltem annum, subdiaconus et diaconus tres saltem menses in suo quisque ordine fuerint versati, nisi necessitas aut utilitas Ecclesiae, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

§ 3. Nunquam tamen, nisi de peculiari licentia Romani Pontificis, minores ordines cum subdiaconatu duos sacri ordines uno eodemque die, reprobata quavis contraria consuetudine, conferantur; imo nec primam tonsuram conferre licet una cum aliquo ex ordinibus minoribus, neque omnes ordines minores una simul.

Can. 979. — § 1. Pro clericis saecularibus titulus canonicus est titulus beneficii, eoque deficiente, patrimonii aut pensionis.

§ 2. Hic titulus debet esse et vere securus pro tota ordinati vita et vere sufficiens ad congruam eiusdem sustentationem, secundum normas ab Ordinariis pro diversis locorum et

Kan. 978. § 1. Przy święceniach należy zachować przerwy czasowe, żeby promowani, według polecenia biskupa, mogli się ćwiczyć w przyjętych święceniach.

§ 2. Przerwy pomiędzy pierwszą tonsurą a ostiariatem lub pomiędzy poszczególnymi niższymi święceniemi zostawia się do roztropnego uznania biskupa; akolita natomiast do subdiaconatu, subdiacon do diakonatu, diakon do prezbiteratu nie mogą być dopuszczeni wcześniej, niż po upływie każdy w swoich święceniach: akolita przynajmniej jeden rok, subdiacon i diakon — trzy miesiące, chyba że konieczność lub pożytek Kościoła wymaga zdaniem ordynariusza inaczej.

§ 3. Nigdy jednak, jeżeli nie ma specjalnego zezwolenia Biskupa Rzymskiego, nie wolno udzielać, poąpiwszy wszelki przeciwny zwyczaj, święceń niższych z subdiaconatem i dwóch wyższych święceń w jednym i tym samym dniu; nawet pierwszej tonsury z jakimś ze święceń niższych, ani wszystkich niższych święceń na raz.

Kan. 979. — § 1. Tytułem kanonicznym dla kleru świeckiego jest tytuł beneficjum, a w jego braku — ojcowizny lub pensji.

§ 2. Tytuł ten musi być prawdziwie zabezpieczony na całe życie wyświęconego i rzeczywiście wystarczający na odpowiednie jego utrzymanie, stosownie do zasad wy-

temporum necessitatibus et adiunctis dandas.

Can. 980. — § 1. Ordinatus in sacris, si titulum amittat, alium sibi provideat, nisi, iudicio Episcopi, eius congruae sustentationi aliter cautum sit.

§ 2. Qui, citra apostolicum indultum, suum subditum in sacris sine titulo canonico scienter ordinaverint aut ordinari permiserint, debent ipsi eorumque successores eidem egenti alimenta necessaria praebere, donec congruae eiusdem sustentationi aliter provisum fuerit.

§ 3. Si Episcopus aliquem ordinaverit sine titulo canonico cum pacto ut ordinatus non petat ab ipso alimenta, hoc pactum omni vi caret.

Can. 981. — § 1. Si ne unus quidem ex titulis de quibus in can. 979, § 1, praesto sit, suppleri potest titulo servitii dioecesis, et, in locis Sacrae Congregationi de Prop. Fide subiectis, titulo missionis, ita tamen ut ordinatus, iureiurando interposito, se devoveat perpetuo dioecesis aut missionis servitio, sub Ordinarii loci pro tempore auctoritate.

§ 2. Ordinarius presbytero, quem promoverit titulo servitii ecclesiae vel missionis, debet beneficium vel officium vel subsidium, ad congruam eiusdem sustentationem sufficiens, conferre.

Can. 982. — § 1. Pro regularibus

danych przez ordynariuszów właściwych dla różnych miejsc i czasów.

Kan 980. — § 1. Duchowny wyższych święceń, gdyby utracił tytuł, musi postarać się o inny, chyba że zdaniem ordynariusza zaradzono inaczej na jego odpowiednie utrzymanie.

§ 2. Kto by, poza apostolskim indultem, swojemu podwładnemu udzielił świadomie wyższych święceń bez kanonicznego tytułu, albo zezwolił na wyświęcenie, musi on sam oraz jego następcy łożyć na utrzymanie wyświęconego będącego w potrzebie tak długo, dopóki nie zabezpieczy mu się utrzymania inaczej.

§ 3. Gdyby biskup wyświęcił kogoś bez kanonicznego tytułu pod warunkiem, że wyświęcony nie będzie prosił o utrzymanie, układ jest pozbawiony wszelkiej mocy.

Can. 981. — § 1. Gdyby nie było ani jednego z tytułów, o których w kan. 979 § 1, można go uzupełnić tytułem służby w diecezji, a w miejscach podległych Kongr. Rozkrzewienia Wiary tytułem misji, tak jednak że wyświęcony po złożeniu przysięgi przyrzeka na zawsze służyć diecezji lub na misjach pod władzą miejscowego każdorazowo ordynariusza.

§ 2. Ordynariusz musi dać kapłanowi, którego wyświęcił na służbę w Kościele lub na misje, beneficium, urząd lub zapomogę wystarczającą do odpowiedniego dla niego utrzymania.

Can. 982. — § 1. Dla zakonników

titulus canonicus est sollemnis religiosa professio seu titulus, ut dicitur, paupertatis.

§ 2. Pro religiosis votorum simplicium perpetuorum est titulus mensae communis, Congregationis aliusve similis, ad normam constitutionum.

§ 3. Ceteri religiosi, etiam ad ordinationis titulum quod attinet, iure saecularium reguntur.

Art. II. De irregularitatibus aliisque impedimentis.

Can. 983. — Nullum impedimentum perpetuum quod venit nomine irregularitatis, sive ex defectu sit sive ex delicto, contrahitur, nisi quod fuerit in canonibus qui sequuntur expressum.

Can. 984. — Sunt irregulares ex defectu:

1°. Illegitimi, sive illegimitas sit publica sive occulta, nisi fuerint legitimati vel vota sollemnia professi;

2°. Corpore vitiati qui secure propter debilitatem, vel decenter propter deformitatem, altaris ministerio defungi non valeant. Ad impediendum tamen exercitium ordinis legitime recepti, gravior requiritur defectus, neque ob hunc defectum prohibentur actus qui rite poni possunt;

3°. Qui epileptici vel amentes vel a daemone possessi sunt vel fuerunt; quod si post receptos ordines tales evaserint et iam liberos esse certo constet, Ordinarius potest su-

regularnych tytułem kononicznym jest uroczysta profesja zakonna czyli, jak mówią, tytuł ubóstwa.

§ 2. Dla zakonników o ślubach prostych, wieczystych jest tytuł wspólnego stołu, stowarzyszenia lub inny podobny, stosowanie do konstytucji.

§ 3. Inni zakonnicy, gdy chodzi o tytuł do święceń, rządzą się prawem kleru świeckiego.

Art. II. — O nieprawidłowościach i innych przeszkodach

Can. 983. — Nie zaciąga się żadnej przeszkody stałej, nazywanej nieprawidłowością, dla braku lub przestępstwa, jeżeli nie została wskazana w kanonach, które następują.

Can. 984. — Są nieprawidłowości z powodu braku:

1°. Nieprawego pochodzenia, bez względu na to, czy nieprawość jest publiczna czy tajna, jeżeli nie zostali uprawnieni lub nie złożyli uroczystej profesji.

2°. ułomni fizycznie, jeżeli ze względu na słabość lub zniekształcenie nie mogą bezpiecznie lub stosownie służyć ołtarzowi. Do przeszkodzenia jednak przy wykonywaniu przyjętych prawnie święceń, wymaga się większego braku i nie zabronione są na skutek tego braku czynności, które można spełniać normalnie.

3°. którzy cierpią lub cierpieli na epilepsję, chorobę umysłową lub opętanie; gdyby się stali takimi po święceniach, wiadomo na pewno, że wyzdrowieli, ordynariusz może na

is subditis receptorum ordinum exercitium rursus permittere;

4°. Bigami, qui nempe duo vel plura matrimonia valida successively contraxerunt;

5°. Qui infamia iuris notantur;

6°. Iudex qui mortis sententiam tulit;

7°. Qui munus carnificis susceperint eorumque voluntarii ac immediati ministri in executione capitalis sententiae;

Can. 985. — Sunt irregulares ex delicto:

1°. Apostate a fide, haeretici, schismatici;

2°. Qui, praeterquam in casu extremae necessitatis, baptismum ab acatholicis quovis modo sibi conferri siverunt;

3°. Qui matrimonium attentare aut civilem tantum actum ponere ausi sunt, vel ipsimet vinculo matrimoniali aut ordine sacro aut votis religiosiis etiam simplicibus ac temporariis ligati, vel cum muliere iisdem votis adstricta aut matrimonio valido coniuncta;

4°. Qui voluntarium homicidium perpetrarunt aut fetus humani abortum procuraverunt, effectu secuto, omnesque cooperantes;

5°. Qui seipsos vel alios mutilaverunt vel sibi vitam adimere tentaverunt;

6°. Clerici medicam vel chirurgicam artem sibi vetitam exercentes, si exinde mors sequatur;

novo pozwolić podwładnym na pełnienie czynności świętych;

4°. bigamiści, którzy mianowicie dwa lub więcej ważnych małżeństw zawarli kolejno;

5°. pozbawieni czci na mocy prawa;

6°. sędzia, który wydał wyrok śmierci;

7°. kto podjął się funkcji kata oraz jego dobrowolni i bezpośredni pomocnicy przy wykonywaniu wyroku śmierci;

Kan. 985. — Są nieprawidłowości z powodu przestępstwa:

1°. Apostaci od wiary, heretycy, schizmatycy;

2°. którzy pozwolili się w jakikolwiek sposób ochrzcić przez akatolików, poza wypadkiem ostatecznej konieczności;

3°. którzy usiłowali zawrzeć małżeństwo lub tylko akt cywilny, będąc sami w małżeństwie lub po wyższych święceniach albo po ślubach zakonnych, nawet prostych i czasowych, z kobietą związaną takimi ślubami lub ważnym małżeństwem;

4°. którzy dopuścili się świadomie zabójstwa albo skutecznego spędzenia płodu i wszyscy ich współnicy;

5°. którzy okaleczyli siebie lub innych albo usiłowali popełnić samobójstwo;

6°. duchowni zajmujący się leczeniem lub zabronioną im chirurgią, jeżeli spowodowali wypadek śmierci;

7°. Qui actum ordinis, clericis in ordine sacro constitutis reservatum, ponunt, vel eo ordine carentes, vel ab eius exercitio poena canonica sive personali, medicinali aut vindicativa, sive locali prohibiti.

Can. 986. — Haec delicta irregularitatem non pariunt, nisi fuerint gravia peccata, post baptismum perpetrata, salvo praescripto can. 985, n. 2, itemque externa, sive publica sive occulta.

Can. 987. — Sunt simpliciter impediti:

1°. Filii acatholicorum, quandiu parentes in suo errore permanent;

2°. Viri uxorem habentes.

3°. Qui officium vel administrationem gerunt clericis vetitam cuius rationes reddere debeant donec, deposito officio et administratione atque rationibus reditis, liberi facti sint;

4°. Servi servitute proprie dicta ante acceptam liberatem;

5°. Qui ad ordinarium militare servitium civili lege adstringuntur, antequam illud expleverint;

6°. Neophyti, donec, iudicio Ordinarii, sufficienter probati fuerint;

7°. Qui infamia facti laborant, dum ipsa, iudicio Ordinarii, perdurat.

Can. 988. — Ignorantia irregularitatum sive ex delicto sive ex defectu atque impedimentorum ab eisdem non excusat.

Can. 989. — Irregularitates et impedimenta multiplicantur ex diversis eorundem causis non autem ex repetitione eiusdem causae nisi

7°. którzy pełnią czynność zastrzeżoną duchownym wyższych święceń, nie mając tych święceń, albo pozbawieni prawa wykonywania jej na skutek kary kościelnej osobowej, leczniczej, bądź odwetowej, albo miejscowej.

Can. 986. — Przesłęstwa te nie powodują nieprawidłowości, jeżeli nie były grzechem ciężkim, nie naruszając przepisu kan. 985 n. 2, popełnionym po chrzcie, ani również zewnętrzne, publiczne bądź tajne.

Can. 987. — Nie dopuszcza się zwyczajnie:

1°. synów akatolików, dopóki rodzice trwają w swoim błędzie.

2°. mężczyzn żonaty;

3°. pełniących urząd lub zarząd niedozwolony duchownym, z którego trzeba dawać sprawozdanie, dopóki po złożeniu urzędu i zarządu oraz po złożeniu sprawozdania, nie będą wolni;

4°. niewolników w ścisłym tego słowa znaczeniu, zanim nie uzyskają wolności;

5°. tych, którzy na mocy prawa świeckiego obowiązani są do służby wojskowej, dopóki jej nie odbędą;

6°. neofitów, dopóki zdaniem ordynariusza nie są dostatecznie wypróbowani;

7°. pozbawieni czci faktycznie, gdy zdaniem ordynariusza stan taki trwa jeszcze.

Can. 988. — Nieznajomość nieprawidłowości, z przestęstwa bądź braku, oraz przeszkód nie uwalnia od nich.

Can. 989. — Nieprawidłowości i przeszkody stają się wielokrotne z powodu różnych przyczyn, nie zaś z powodu ponawiania się tej

agatur de irregularitate ex homicidio voluntario.

Can. 990. — § 1. Licet Ordinariis per se vel alium suos subditos dispensare ab irregularitatibus omnibus, ex delicto occulto provenientibus, ea excepta de qua in can. 985, n. 4 aliave deducta ad forum iudiciale.

§ 2. — Eadem facultas competit cuilibet confessario in casibus occultis urgentioribus in quibus Ordinarius adiri nequeat et periculum immineat gravis damni vel infamiae, sed ad hoc dumtaxat ut poenitentis ordines iam susceptos exercere licite valeat.

Can. 991. — § 1. In precibus pro irregularitatum ac impedimentorum dispensatione, omnes irregularitates ac impedimenta indicanda sunt; secus dispensatio generalis valebit quidem etiam pro reticitis bona fide, iis exceptis quae in can. 990, § 1 excipiuntur, non autem pro reticitis in mala fide.

§ 2. Si agatur de irregularitate ex homicidio voluntario, etiam numerus delictorum exprimendus est sub poena nullitatis concedendae dispensationis.

§ 3. Dispensatio generalis ad ordines valet pro ordinibus quoque maioribus; et dispensatus potest obtinere beneficia non consistorialia etiam curata, sed renuntiari nequit S.R.E. Cardinalis, Episcopus, Abbas vel Praelatus nullius, Superior maior in religione clericali exempta.

samej przyczyny, chyba że chodzi o dobrowolne zabójstwo.

Kan. 990. — § 1. Wolno ordynariuszom osobiście lub przez innych dyspensować podwładnych od wszystkich nieprawidłowości pochodzących z tajnego przestępstwa, z wyjątkiem tej, o której w kan. 985 n. 4, oraz wprowadzonej na drogę sądową.

§ 2. — Tę samą władzę posiada w wypadkach naglących każdy spowiednik, jeżeli nie można zwrócić się do ordynariusza, a zagraża niebezpieczeństwo wielkiej szkody i niesławy, ale tylko w tym celu, żeby penitent przyjęte już święcenia mógł wykonywać godziwie.

Kan. 991. — § 1. W prośbie o dyspensę od nieprawidłowości i przeszkód należy wskazać wszystkie nieprawidłowości i przeszkody; w przeciwnym razie ogólna dyspensacja będzie miała wprawdzie znaczenie, z wyjątkiem tych o których w kan. 990 § 1, dla niewyjawionych w dobrej wierze, ale nie dla zatajonych w złej wierze.

§ 2. Gdy chodzi o nieprawidłowość z dobrowolnego zabójstwa, należy wyrazić także liczbę przestępstw pod karą nieważności udzielonej dyspensy.

§ 3. Ogólna dyspensacja do święceń jest ważna także do święceń wyższych; dyspensowany może otrzymać benefia nie konsystorskie także duszpasterskie, nie może być jednak mianowany kardynałem, biskupem, opatem lub prałatem udziałnym, wyższym przełożonym w zakonie kleryckim wyjętym.

§ 4. — Dispensatio, in foro interno non sacramentali concessa, scripto consignetur; et de ea in secreto Curiae libro constare debet.

§ 4. — Dyspensa udzielona w zakresie wewnętrznym pozasakramentalnym powinna być sporządzona na piśmie; w tajnej księdze kurialnej powinna być o niej wzmianka.

CAPUT III

De iis quae sacrae ordinationi praeire debent.

Can. 992. — Omnes tum saeculares tum religiosi ad ordines promovendi per se ipsi vel per alios Episcopo aliive qui Episcopi hac in re vices gerat, suum propositum ante ordinationem opportuno tempore aperiant.

Can. 993. — Promovendi saeculares aut religiosi qui, quod pertinet ad ordinationem saecularium iure reguntur, afferant:

1°. Testimonium ultimae ordinationis aut, si de prima tonsura agatur, recepti baptismatis et confirmationis;

2°. Testimonium de peractis studiis, pro singulis ordinibus, ad normam can. 976, requisitis;

3°. Testimonium rectoris Seminarium, aut sacerdotis cui candidatus extra Seminarium commendatus fuerit, de bonis eiusdem candidati moribus;

4°. Testimoniales litteras Ordinarii loci in quo promendus tantum temporis moratus est ut canonicum impedimentum contrahere ibi poterit;

5°. Testimoniales superioris maioris religiosi, si cui religioni promovendus adscriptus sit.

Can. 994. — § 1. Tempus quo promovendus potuit canonicum impe-

ROZDZIAŁ III

O tym, co musi poprzedzić święcenia.

Kan. 992. — Wszyscy kandydaci do święceń, świeccy bądź zakonni, osobiście lub przez innych mają we właściwym przed święceniemi czasie wyjawić swój zamiar biskupowi i innym, którzy w tych sprawach zastępują biskupa.

Kan. 993. — Kandydaci, świeccy bądź zakonni, którzy w sprawach święceń rządzą się prawami świeckimi, powinni przedstawić:

1°. Zaświadczenie o ostatnich święceniach, albo, gdy chodzi o pierwszą tonsurę, o chrzcie i bierzmowaniu;

2°. Zaświadczenie o odbytych studiach do każdego ze święceń, wymaganych stosownie do kan. 976.

3°. Zaświadczenie o dobrych obyczajach kandydata, wystawione przez rektora seminarium albo kapłana, któremu kandydat był powierzony poza seminarium;

4°. Pisma informacyjne ordynariusza miejsca, gdzie kandydat przebywał tyle czasu, że mógł tam zaciągnąć kanoniczną przeszkodę;

5°. Pisma informacyjne wyższego przełożonego zakonnego, jeżeli kandydat był członkiem jakiegoś zakonu.

Kan. 994. — § 1. Czasem, w którym kandydat mógł zaciągnąć ka-

dimentum contrahere est, regulariter, pro militibus trimestre pro aliis semestre post pubertatem sed Episcopus ordinans pro sua prudentia exigere potest litteras testimoniales etiam ob brevius commorationis tempus, et ob tempus quoque quod pubertatem antecessit.

§ 2. Si loci Ordinarius neque per se neque per alios promovendum satis noverit, ut testari possit eum, tempore quo in suo territorio moratus est, nullum canonicum impedimentum contraxisse, aut si promovendus per tot dioeceses vagatus sit ut impossibile vel nimis difficile evadat omnes litteras testimoniales exquirere, provideat Ordinarius saltem per iuramentum suppletorium a promovendo praestandum.

§ 3. Si post obtentas litteras testimoniales et ante peractam ordinationem, promovendus praedicto temporis spatio in eodem territorio rursus moratus sit, novae litterae testimoniales Ordinarii loci necessariae sunt.

Can. — 995 § 1. Etiam Superior religiosus suis litteris dimissoriis non solum testari debet promovendum professionem religiosam emisisse et esse de familia domus religiosae sibi subditae, sed etiam de studiis peractis, deque aliis iure requisitis.

§ 2. Episcopus, acceptis iis litteris dimissoriis, aliis testimonialibus litteris non indiget.

Can. 996. § 1. Quilibet promo-

noniczną przeszkodę, jest zazwyczaj dla żołnierzy okres trzech miesięcy, dla innych sześć miesięcy po dojściu do dojrzałości; biskup jednak, który święci, może według swej roztropności wymagać pism informacyjnych nawet z powodu krótszego pobytu, oraz za czas również przed dojściem do dojrzałości.

§ 2. Gdyby miejscowy ordynariusz nie poznał kandydata dostatecznie, ani sam ani przez innych, tak że nie mógłby o nim zaświadczyć iż w czasie spędzonym na jego terytorium nie zaciągnął żadnej kanonicznej przeszkody, albo gdyby kandydat tułał się po tylu diecezjach, że niemożliwą lub za trudną byłoby rzeczą zebrać wszystkie świadectwa informacyjne, ordynariusz powinien zarządzić przynajmniej przez przysięgę uzupełniającą, odebraną od kandydata.

§ 3. Gdyby po otrzymaniu pism informacyjnych a przed udzieleniem święceń, kandydat w tym okresie czasu przebywał ponownie na tym samym terytorium, konieczne są nowe pisma informacyjne miejscowego ordynariusza.

Kan. 995. — § 1. Również i przełożony zakonny w swoim piśmie upoważniającym zaświadczyć musi, że kandydat nie tylko złożył profesję zakonną i jest członkiem domu zakonnego podległego sobie, lecz także o odbytych studiach i o innych sprawach wymaganych przez prawo.

§ 2. Biskup, otrzymawszy takie pisma upoważniające, nie potrzebuje wymagać innych zaświadczeń.

Kan. 996. — § 1. Każdy kandydat

vendus sive saecularis sive religiosus debet praevium ac diligens examen subire circa ipsum ordinem suscipiendum.

§ 2. Promovendi vero ad sacros ordines in aliis quoque de sacra theologia tractationibus periculum faciant.

§ 3. Episcoporum est statuere qua methodo, coram quibus examinantur et quibus in tractationibus sacrae theologiae promovendi periculum facere debeant.

Can. 997. — § 1. Hoc examen sive pro clericis saecularibus sive pro religiosis recipit loci Ordinarius qui iure proprio ordinat, aut dat dimissorias litteras; qui tamen potest quoque, ex iusta causa, illud Episcopo ordinaturo committere, qui id oneris suscipere velit.

§ 2. Episcopus alienum subditum sive saecularem sive religiosum ordinans cum legitimis litteris dimissoriis, quibus asseritur candidatum examinatum fuisse ad normam § 1, et idoneum repertum, potest huic attestationi acquiescere, sed non tenetur; et si pro sua conscientia censeat candidatum non esse idoneum, eum ne promoveat.

Can. 998. — § 1. Nomina promovendorum ad singulos sacros ordines, exceptis religiosis a votis perpetuis sive sollemnibus sive simplicibus, publice denuntiantur in parochiali cuiusque candidati ecclesia; sed Ordinarius pro sua prudentia potest tum ab hac publicatione dispensare ex iusta causa, tum praecipere ut in aliis ecclesiis

do święceń, świecki bądź zakonny, musi uprzednio złożyć dokładny egzamin w zakresie święceń, które ma otrzymać.

§ 2. Kandydaci natomiast do wyższych święceń powinni składać także z zagadnień teologicznych.

§ 3. Do biskupów należy postanawiać jaką metodą, wobec jakich egzaminatorów i z jakich działów teologicznych kandydaci muszą składać egzaminy.

Kan. 997. — § 1. Egzamin ten od kleryków świeckich jak i zakonnych przyjmuje miejscowy ordynariusz, który na mocy prawa udziela święceń albo daje pisma upoważniające; może on jednak, również dla słusznej przyczyny, zlecić to biskupowi, który ma udzielić święceń, jeżeli on tego trudu zechce się podjąć.

§ 2. Biskup, który udziela święceń obcemu podwładnemu, świeckiemu bądź zakonnemu, na podstawie prawnych pism upoważniających, stwierdzających, że kandydat był egzaminowany zgodnie z § 1 i jest zdatnym, może na tym stwierdzeniu poprzestać, lecz nie musi; gdyby więc w sumieniu swoim uważał, że kandydat nie jest zdatny, nie może go promować.

Kan. 998. — § 1. Nazwiska kandydatów do poszczególnych wyższych święceń, z wyjątkiem zakonników o ślubach wieczystych, uroczystych bądź prostych, powinny być ogłoszone w kościele parafialnym każdego z kandydatów; ordynariusz jednak odpowiednio do swej roztropności może dla słusznej przyczyny dyspensować od tych

peragatur, tum publicationi substitui publicam ad valvas ecclesiae affixionem per aliquot dies, in quibus unus saltem dies festus comprehendatur.

§ 2. Publicatio fiat die festo de praecepto in ecclesia inter Missarum sollempnia aut alia die et hora quibus maior populi frequentia in ecclesia habeatur.

§ 3. Si sex intra menses candidatus promotus non fuerit, repetatur publicatio, nisi aliud Ordinario videatur.

Can. 999. — Omnes fideles obligatione tenentur impedimenta ad sacros ordines, si qua norint, Ordinario vel parcho ante sacram ordinationem revelandi.

Can. 1000. — § 1. Parcho qui publicationem peragit, et etiam alii, si id expedire videatur, Ordinarius committat ut de ordinandum moribus et vita a fide dignis diligenter exquirat, et litteras testimoniales, ipsam investigationem et publicationem referentes, ad Curiam transmittat.

§ 2. Idem Ordinarius alias percontationes etiam privatas, si id necessarium aut opportunum iudicaverit, facere ne omittat.

Can. 1001. — § 1. Qui ad primam tonsuram et ordines minores promovendi sunt, spiritualibus exercitiis per tres saltem integros dies; qui vero ad ordines sacros, saltem per sex integros dies vacent; sed si qui, intra semestre, ad plures ordines maiores promovendi sint,

zapowiedzi, bądź też nakazać, żeby ogłoszone były w innych kościołach, bądź też zastąpić zapowiedzi przez ogłoszenie umieszczone na drzwiach kościoła w ciągu kilku dni, tak żeby wśród nich był przynajmniej jeden dzień świąteczny.

§ 2. Zapowiedzi powinny być ogłoszone w święto nakazane, w kościele podczas Mszy św. lub w innym dniu i o godzinie, w której znajduje się większa ilość wiernych.

§ 3. Jeżeliby kandydat nie był promowany w ciągu sześciu miesięcy, zapowiedzi należy powtórzyć, chyba że ordynariusz będzie uważał inaczej.

Kan. 999. — Wszyscy wierni obowiązani są ujawnić przed święceniami ordynariuszowi lub proboszczowi przeszkody do święceń, gdyby o jakich wiedzieli.

Kan. 1000. — § 1. Ordynariusz, powinien zlecić proboszczowi głoszącemu zapowiedzi a także, jeżeliby uważał to za stosowne, innemu, żeby o obyczajach i życiu kandydatów wywiadywał się dokładnie od osób wiarogodnych, a pisma informacyjne zawierające dochodzenia i zapowiedzi przesłał do Kurii.

§ 2. Tenże ordynariusz, gdyby uznał to za konieczne lub potrzebne, nie powinien pominąć innych jeszcze badań, nawet prywatnych.

Kan. 1001. — § 1. Ci, co mają być promowani do pierwszej tonsury i niższych święceń, powinni odprawić rekolekcje przynajmniej przez pełne trzy dni, do wyższych zaś święceń — przez pełne sześć dni; gdyby jednak w ciągu sześciu miesięcy mieli otrzymać więcej wyż-

Ordinarius potest exercitiorum tempus pro ordinatione ad diaconatum reducere, non tamen infra tres integros dies.

§ 2. Si, expletis exercitiis sacra ordinatio qualibet de causa ultra semestre differatur, exercitia iterentur; secus iudicet Ordinarius utrum iteranda sint, necne.

§ 3. Haec spiritualia exercitia religiosi peragant in propria domo vel in alia de prudenti Superioris arbitrio; saeculares vero in Seminario, aut in alia pia vel religiosa domo ab Episcopo designata.

§ 4. De peractis spiritualibus exercitiis Episcopus certior fiat testimonio Superioris domus, in qua peracta fuerint; vel, si de religiosis agatur, attestatione proprii Superioris maioris.

CAPUT IV

De ritibus et caeremoniis sacrae ordinationis.

Can. 1002. — In quovis conferendo ordine, minister proprios ritus in Pontificali Romano aliisque ritualibus libris ab Ecclesia probatis descriptos, adamussim servet, quos nulla ratione licet praeterire vel invertere.

Can. 1003. — Missa ordinationis vel consecrationis episcopalis semper debet ab ipsomet ordinationis vel consecrationis ministro celebrari.

Can. 1004. — Si quis, ritu orientali ad aliquos ordines iam promotus, a Sede Apostolica indultum obtinuerit superiores ordines susci-

szych święceń, ordynariusz może zredukować czas na rekolekcje przed diakonatem, jednak nie poniżej trzech dni pełnych.

§ 2. Gdyby po odprawieniu rekolekcji święcenia z jakiegokolwiek przyczyny odwlokły się ponad sześć miesięcy, rekolekcje powinny być ponowione; w przeciwnym razie ordynariusz ma osądzić, czy należy je ponowić, czy nie.

§ 3. Te ćwiczenia duchowe zakonnicy powinni odprawiać we własnym domu lub innym według roztropnej woli przełożonego; świeccy natomiast w seminarium albo w innym pobożnym lub zakonnym domu wyznaczonym przez biskupa.

§ 4. O odbytych ćwiczeniach duchowych przełożony domu, w którym się odbywały, powinien powiadomić biskupa; gdyby chodziło o zakonników, zaświadcza własny wyższy przełożony.

ROZDZIAŁ IV

O obrzędach i ceremoniach przy święceniach.

Kan. 1002. — Przy udzielaniu każdego święcenia szafarz zachować powinien jak najdokładniej właściwe obrzędy opisane w pontyfikale rzymskim i innych liturgicznych księgach, których pod żadnym pozorem nie wolno pomijać ani zmieniać.

Kan. 1003. — Msza święceń lub konsekracji biskupiej musi być zawsze odprawiana przez samego szafarza święceń lub konsekracji.

Kan. 1004. — Gdyby ktoś był już promowany do niektórych święceń w obrzędzie wschodnim, a otrzymał od Stolicy Ap. indult na przy-

piendi ritu latino, debet prius ritu latino recipere ordines quos ritu orientali non receperit.

Can. 1005. — Omnes ad maiores ordines promoti obligatione tenentur sacrae communionis in ipsa ordinationis Missa recipiendae.

CAPUT V

De tempore et loco sacrae ordinationis.

Can. 1006. — § 1. Consecratio episcopalis conferri debet intra Missarum sollemnia, die dominico vel natalitio Apostolorum.

§ 2. Ordinationes in sacris celebrantur intra Missarum sollemnia sabbatis Quatuor Temporum, sabbato ante dominicam Passionis, et Sabbato Sancto.

§ 3. Graui tamen causa interveniente, Episcopus potest eas habere etiam quolibet die dominico aut festo de praecepto.

§ 4. Prima tonsura quolibet die et hora conferri potest; ordines minores singulis diebus dominicis et festis duplicibus, mane tamen.

§ 5. Reprobatur consuetudo contra ordinationum tempora praecedentibus paragraphis praescripta; quae servanda quoque sunt, cum Episcopus latini ritus ordinat ex apostolico indulto clericum ritus orientalis aut contra.

Can. 1007. — Quoties ordinatio iteranda sit vel aliquis ritus suppletendus, sive absolute sive sub conditione, id fieri potest etiam extra tempora ac secreto.

Can. 1008. — Episcopus extra

jęcie dalszych święceń w obrzędku łacińskim, musi naprzód otrzymać w obrzędku łacińskim święcenia, których nie otrzymał w obrzędku wschodnim.

Can. 1005. — Wszyscy promowani do wyższych święceń mają obowiązek przyjęcia Komunii podczas Mszy święceń.

ROZDZIAŁ V

O czasie i miejscu święceń.

Can. 1006. — § 1. Konsekracja biskupia musi być udzielona podczas Mszy św., w niedzielę lub święto apostołów.

§ 2. Wyższe święcenia powinny być udzielane podczas Mszy św. w soboty suchedniowe, w sobotę przed niedzielą Męki Pańskiej i W. Sobotę.

§ 3. Z ważnej jednak przyczyny biskup może ich udzielić również w każdą niedzielę albo święto nakazane.

§ 4. Pierwsza tonsura może być udzielona w każdym dniu i o każdej godzinie; niższe święcenia — we wszystkie niedziele i święta zdwojonego rytu, rano jednak.

§ 5. Potępia się zwyczaj przeciwny czasowi święceń nakazanemu w paragrafach poprzednich; należy go również zachować, gdy biskup obrzędku łacińskiego święci na mocy apostolskiego indultu duchownego obrzędku wschodniego i naodwrot.

Can. 1007. — Ilekroć święcenie ma być powtórzone lub jakiś obrzęd uzupełniony, absolutnie lub warunkowo, można tego dokonać także poza czasem i w tajemnicy.

Can. 1008. — Nie naruszając prze-

proprium territorium, sine Ordinarii loci licentia, nequit ordines conferre, in quorum collatione pontificalia exercentur, salvo praescripto can. 239, § 1, n. 15.

Can. 1009. § 1. Ordinationes generales in cathedrali ecclesia, vocatis praesentibusque ecclesiae canonicis, publice celebrentur; si autem in alio dioecesis loco, praesente clero loci, dignior, quantum fieri poterit, ecclesia adeatur.

§ 2. Non prohibetur autem Episcopus, iusta suadente causa, ordinationes particulares habere in aliis etiam ecclesiis itemque in oratorio domus episcopalis aut Seminarii aut religiosae domus.

§ 3. Prima tonsura et ordines minores conferri possunt etiam in privatis oratoriis.

CAPUT VI

De adnotatione ac testimonio peractae ordinationis.

Can. 1010. — § 1. Expleta ordinatione, nomina singulorum ordinatorum ac ministri ordinantis, locus et dies ordinationis notentur in peculiari libro in Curia loci ordinationis diligenter custodiendo, et omnia singularum ordinationum documenta accurate serventur.

§ 2. Singulis ordinatis detur authenticum ordinationis receptae testimonium; qui, si ab Episcopo extraneo cum litteris dimissoriis promoti fuerint, illud proprio Ordinario exhibeant pro ordinationis adnotatione in speciali libro in archivo servando.

pisu kan. 239, § 1, n. 15, biskup poza terytorium własnym nie może bez zezwolenia miejscowego ordynariusza udzielać święceń, przy których używa się pontyfikaliów.

Kan. 1009. § 1. Święcenia zbiorowe powinny być udzielane publicznie w kościele katedralnym, w obecności kanoników; jeżeli jednak w innej miejscowości diecezjalnej, — powinno się wybrać kościół najgodniejszy i w obecności miejscowego kleru.

§ 2. Dla słusznej przyczyny jednak wolno biskupowi udzielać poszczególnych święceń w innych także kościołach, — jak również w kaplicy biskupiej, seminaryjnej lub zakonnej.

§ 3. Pierwsza tonsura i niższe święcenia mogą być udzielane nawet w kaplicach prywatnych.

ROZDZIAŁ VI

O zapisie i świadectwie udzielonych święceń.

Can. 1010. — § 1. Dokonawszy święceń, nazwiska każdego z wyświęconych oraz szafarza święceń, miejsce i dzień, należy zapisać w specjalnej księdze strzeżonej pilnie w Kurii miejsca, gdzie były święcenia i przechowywać należy wszystkie dokumenty o poszczególnych święceniach.

§ 2. Każdy wyświęcony powinien otrzymać autentyczne zaświadczenie o otrzymanych święceniach; gdyby kandydaci święceni byli przez obcego biskupa na mocy pism upoważniających, powinni przedstawić owo zaświadczenie własnemu ordynariuszowi w celu zapisania świę-

Can. 1011. — Praeterea loci Ordinarius, si agatur de ordinatis e clero saeculari, aut Superior maior, si de religiosis ordinatis cum suis litteris dimissoriis, notitiam celebratae ordinationis uniuscuiusque subdiaconi transmittat ad parochum baptismi, qui id adnotet in suo baptizatorum libro ad normam can. 470, § 2.

ceń do specjalnej księgi przechowywanej w archiwum.

Kan. 1011. — Poza tym miejscowy ordynariusz, jeżeli mowa o wyświęconych spośród kleru świeckiego, albo wyższy przełożony, jeżeli chodzi o zakonników wyświęconych na mocy własnych pism upoważniających, powinni przesłać wiadomość o święceniach każdego subdiakona do proboszcza chrztu, który zapisze to w księdze ochrzczonych, stosownie do kan. 470 § 2.